

Posudek školitele disertační práce

Název práce: **Polský stranický systém 1989-2016: ve znamení polarizace**

Autor práce: Mgr. Jiří Koubek

Jméno vedoucího: PhDr. Jan Bureš, Ph.D., Ústav politologie FFUK

Hodnocení:

Kolega Mgr. Jiří Koubek si za téma své disertační práce zvolil problematiku transformace polského stranického systému. Této problematice se věnoval dlouhodobě, a to jak v přednáškách, vedených na Ústavu politologie FFUK, tak ve své publikační činnosti, zejména v časopisech Politologická revue, Člověk, Listy či deníku Právo.

Koubkova disertační práce je rozdělena do čtyř kapitol, v nichž postupně představuje teoretická východiska práce, analyzuje zrod a vývoje polského stranického systému, dále se specificky věnuje roli antikomunismu v polském politickém prostředí (jenž dále komparuje také se situací v některých dalších zemích střední a východní Evropy); v poslední kapitole pak autor analyzuje kořeny a vývoj současné polské „konzervativní revoluce“, jak nazývá kroky současné vlády Práva a spravedlnosti.

Práce je zajímavá a přínosná zejména ve dvou aspektech.

Zprv jde o inovativní aplikaci teorií stranických systémů na polský případ, zadruhé pak o fenomén polského antikomunismu. Autora zajímá především míra politické polarizace systému, v níž podle jeho postřehu hraje antikomunismus významnou, ne-li rovnou klíčovou roli. Jiří Koubek přesvědčivě dokládá, jak i přes časově omezenost aktuálnosti antikomunismu se tento dokázal udržet ve středu polské politiky a polarizovat ji prakticky až do dnešních dnů. Z hlediska faktorů fragmentace a polarizace je přínosný zejména Koubkův závěr, potvrzený v práci, že redukce stranického formátu nepřináší menší, ale naopak vyšší míru polarizace stranického systému. Autor ukazuje, že na rozdíl od Sartoriho klasické teorie vztahu mezi stupněm fragmentace a polarizací v Polsku nehraje zásadní roli vztah mezi formátem a mechanikou stranického systému, ale především jiné zdroje polarizace například konstrukce politického jazyka, jenž je závislá od nastoleného politického diskursu ve společnosti. V tomto smyslu také – právě v nejrozsáhlejší kapitole o antikomunismu – přisuzuje klíčový význam historizujícímu, identitárnímu a morálně-filozofickému zakotvení politiky. Ačkoli si je autor vědom limitů tohoto konstruktivistického přístupu k analýze polského stranického systému,

jeho argumenty, opřené o hlubokou znalost polských politických dějin a reálií, znějí přesvědčivě.

Na Koubkově práci je třeba ocenit především práci se značnými množství zdrojů polské provenience. To autorovi umožnilo skutečně fundovaný vhled do celé problematiky, a také schopnost postřehnout limity aplikačních možností klasických politologických teorií stranických systémů či teorií tranzice na polský případ. Díky tomuto kritickému přístupu je autor schopen konstruovat vlastní teoretické závěry. Z nich považuji za originální jednak Koubkovu klasifikaci klíčových mezníků polské stranické politiky po roce 1989, jednak pak konstatování o přetrvávající polarizaci stranického systému navzdory jeho stabilizaci a koncentraci. Podobně zajímavá je autorova teze o polském antikomunismu, jenž charakterizuje jako antikomunismus poražených. Osobně v této tezi vidím vlastně velmi zajímavé pokračování historické a politické debaty o druhém, tzv. moderním Polsku, jenž naznačuje onen velký společenský rozpor mezi dvěma polskými společnostmi – moderní průmyslovou (posílenou obdobím výstavby za komunistického režimu) a na druhé straně společností konzervativní, katolickou a venkovskou (agrární). Neméně zajímavé, byť jistě vyžadující další ověření, je teze o antisystémovém charakteru strany PiS. Zde se mi zdá, že by autor měl lépe vysvětlit své argumenty.

Práce je i z hlediska metodologického dobře zpracována, autor v závěru ověřuje platnost svých hypotéz a zodpovídá na položené výzkumné otázky. Ocenitelný je také značný rozsah použité teoretické, historické a politologické literatury, a to jak anglické, tak polské provenience. Nicméně jinak výborný pocit ze čtení předkládané práce poněkud kazí občasné stylistické a gramatické chyby, jakož i některé nedostatky formálního charakteru (text by měl být zarovnán do bloku).

Práci kolegy Koubka přesto považuji za velmi dobře zpracovanou, splňující požadavky kladené na absolventa doktorského studia a proto ji rád doporučuji k obhajobě.

V Dobříši, dne 28. 6. 2016

.....
PhDr. Jan Bureš, Ph.D.